

Bab 8 - Kerajaan Negeri-negeri Melayu

(1) Kerajaan Melayu yang tua

- kerajaan yang wujud sebelum zaman Kesultanan Melayu Melaka seperti Kedah, Pahang dan Perak

a) Kedah

1. Asal usul nama Kedah :

i. Orang Cina panggil Kedah – Cheh-Cha.

ii. Pedagang India – Kedah sebagai Kataha, Kalagam atau Kadaram

iii. Pedagang Arab – Kedah sebagai Kalah atau Kalah Bar.

iv. Orang Siam – daratan Kedah sebagai Sai.

2. Menurut Hikayat Merong Mahawangsa,

i. Kedah wujud pada abad ke-7.

ii. Raja Kedah pertama – Merong Mahawangsa memeluk Islam

iii. guna nama Sultan Muzaffar Shah.

3. Menurut Al-Tarikh Salasilah Negeri Kedah,

i. Maharaja Derba Raja memeluk Islam

ii. Guna nama Sultan Muzaffar Shah.

4. Sultan Muzaffar Shah bahagi Kedah kepada tiga pusat pentadbiran :

i. Kota Palas

ii. Langkawi

iii. Kota Ulu.

5. Kota Setar jadi pusat pentadbiran yang baru

6. Perlis pada asalnya ialah wilayah Kedah.

i. mewujudkan pemerintahan sendiri

ii. Raja Perlis 1- Sultan Husain Jamalulail.

7. Kedudukan Kedah strategik menarik minat pedagang dari Arab, Parsi, India, Sri Lanka, China dan Barat.

8. Kedah hadapi cabaran kuasa luar.

9. Kedah bersahabat dengan Siam.

10. Kedah hantar bunga emas ke Siam

11. Apabila Kedah diserang Aceh, sultan Kedah berundur ke Perlis dan meminta bantuan Siam.

12. Apabila kerajaan Siam di Ayuthia ditawan Burma, Kedah menjalin persahabatan dgn Burma.

13. Pada kurun ke-18, politik Kedah tidak stabil.

14. Kedah diancam oleh Siam

15. Berlaku perebutan takhta

16. Kedah minta bantuan Inggeris bagi menghadapi ancaman Siam.

17. Hubungan baik Inggeris dan Kedah menyebabkan Siam menyerang Kedah.

18. Sultan Kedah, pembesar dan pengikutnya berundur ke Pulau Pinang.

19. Kedah menyerang balas Siam di Kedah dan memerdekakan Kedah.

20. Hubungan Kedah dan Siam mula berbaik.

21. Kedah terkenal sebuah pelabuhan entreport.

22. Kedah amalkan Undang-undang Laut Melaka

23. Pengenalan sistem sukat dan mata wang memudahkan perdagangan.

25. Permuafakatan dengan negara jiran meningkatkan kemajuan dan kemakmuran Negara.

b) Perak

1. Asal-usul nama :

i. Nama Perak dikaitkan dgn logam perak.

ii. Sejarah Perak tulisan A. Halim Nasir - nama Perak sempena nama Sg Perak di Chegar Galah yg terdapat ikan berwarna putih spt perak.

2. Menurut sejarah Melayu dan Salasilah Perak :

i. Kesultanan Perak diasaskan

ii. Tun Saban hadap Sultan Mahmud Shah - memohon putera baginda dirajakan di Perak.

iii. Raja Muzaffar putera Sultan Mahmud Shah dihantar ke Perak berserta alat kebesaran negeri iaitu Cura Si Manjakini.

iv. Raja Muzaffar ditabalkan sebagai sultan Perak pertama – Sultan Muzaffar Shah.

v. Pusat pemerintahan di Tanah Abang.

3. Perak terkenal dgn perdagangan bijih timah sejak zaman kerajaan Beruas dan Manjung.

4. Kekayaan bijih timah menyebabkan kuasa luar ingin menguasai Perak

5. Aceh menawan Perak dan jadikannya negeri naungan.

6 Belanda kepung Perak dan memaksa sultan Perak menandatangani perjanjian dengan VOC.

7. Perak bersetuju menjual bijih timah kepada Belanda dalam perjanjian ini.

8. Perjanjian antara Sultan Iskandar Zulkarnain dengan Thomas Acheppers.

9. Ketika Sultan Mansor Shah di Melaka, Bendahara Megat Terawis tentukan sempadan Siam dan Perak.

10. Penentuan sempadan memudahkan pembesar Perak memungut cukai.

- 11 Cukai daripada lombong bijih timah di Klian Intan (diusahakan oleh orang Reman dari Siam) menjadikan negeri Perak kaya.
12. Siam menyerang Perak beberapa kali.
13. Perak tewas.
14. Perak hantar bunga emas setiap tahun kpd Siam.
15. Perak membenarkan orang Siam membeli bijih timah dengan tidak membayar cukai.
16. Tindakan Siam tidak terhasil apabila British melibatkan diri melalui Perjanjian Low di Perak.
17. Harus berbangga dengan kekayaan hasil bumi negeri Perak.
18. Bersyukur kerana dikurniakan negara yang mempunyai semulajadi yang digunakan untuk kesejahteraan rakyat.

c) Pahang

1. Asal usul nama :

i. Menurut rekod China, orang Cina mengenali Pahang sebagai Phang atau Pahangh.

ii. Penulis China iaitu Chao Ju-Kua mencatatkan Pahang sebagai Pong Fong yang dikatakan bernaung di bawah Palembang.

iii. Orang Arab mengenali Pahang sebagai Fahan.

iv. Menurut cerita tradisi Melayu, nama Pahang diambil sempena nama pokok Mahang yang tumbang merentasi Sungai Pahang di Kampung Kembahang.

v. Menurut buku sejarah Melayu, Pahang dikenali sebagai Pura.

2. Ketika Melaka diperintah oleh Sultan Mansor Shah, baginda menabalkan putera baginda iaitu Sultan Muhammad Shah menjadi sultan Pahang.

3. Bermulanya sultan Pahang berketurunan kesultanan Melaka.
4. Tahun 1641 hingga 1673, Pahang diperintah oleh Yamtuan Muda Johor iaitu Raja Bajau. Ini menandakan berakhirnya keturunan sultan Melaka memerintah Pahang.
5. Berlakunya perpecahan kerajaan Johor, – Pahang diletakkan di bawah penguasaan Bendahara Johor.
6. Bendahara Wan Ahmad merampas kuasa daripada Bendahara Tun Mutahri.
7. Bendahara Wan Ahmad menjadi sultan Pahang – gelaran Sultan Ahmad al-Muadzam Shah.
8. Menurut catatan Portugis dan China, Pahang menghasilkan beras, bijih timah dan hasil hutan.

(2) Kerajaan Melayu yang baru

- kerajaan yang wujud selepas zaman Kesultanan Melayu Melaka seperti Terengganu, Kelantan, Selangor dan Negeri Sembilan.

a) Kelantan

1. Asal usul nama

i. Sejarawan China – Shen-Yau dari Dinasti Tang mencatatkan nama Kelantan sebagai Ho-lo-tan atau Kuo-lo-tan.

ii. Menurut Gerini, nama Kelantan berasal dari gabungan perkataan ‘kolam’ bermaksud tanah dan perkataan ‘autam’ bermaksud sempadan. Gabungan perkataan itu menjadi Kolantam yang akhirnya menjadi Kelantan.

2. Kelantan pada asalnya diperintah oleh beberapa orang raja di daerah berasingan.

3. Apabila Long Yunus menjadi Raja Kelantan, masyarakat Kelantan bersatu.

4. Raja Long Yunus pindahkan ibu kotanya dari Kota Kubang Labu ke Kota Bharu.

5. Kelantan hadapi pertikaian dgn sultan Terengganu
6. Terengganu menyerang Kelantan.
7. Terengganu dapat bantuan daripada tentera Patani.
8. Selepas kemangkatan Long Yunus, – digantikan puteranya Long Muhammad.
9. Long Muhammad menyerang balas dari Ulu Kelantan
10. Berjaya membebaskan Kelantan daripada pengaruh Terengganu.
11. Baginda mengisytiharkan dirinya sebagai Sultan Muhammad I.
12. Bagi mengelakkan serangan luar , Sultan Muhammad I menjalin hubungan dengan Siam.
- 13 Kelantan hantar bunga emas kepada Siam setiap tiga tahun sekali dan Siam membalasnya dengan memberi hadiah yang berharga.
14. Kesannya Terengganu tidak lagi bermusuhan dengan Kelantan.
15. Menurut catatan Rentse, Kelantan terletak di laluan perdagangan ant Timur dan Barat.
16. Kuala Sg Kelantan menjadi tempat persinggahan pedagang sebelum ke Teluk Siam, Kemboja dan China.
17. Kelantan mengeluarkan wang emas yang dinamakan dinar dan wang pitis.
- 18 Negeri Kelantan dikenali ‘Negeri Cik Siti Wan Kembang’.
19. Perpecahan semasa sendiri akan memudahkan campur tangan kuasa luar.
20. Perpaduan benteng utama mengelakkan negara kita daripada dijajah oleh kuasa luar.

b) Terengganu.

1. Asal-usul nama :

i. Menurut Sultan Umar – nama Terengganu berasal dari perkataan taring anu, anu merujuk kepada sebutan sebagai harimau.

ii. Menurut catatan Cina, Wang Ta Yuan nama Terengganu disebut sebagai Tong Ya Nong dan Teng Ya Nung.

2. Kerajaan Terengganu muncul apabila Tun Zainal Abidin Paduka Maharaja daripada keluarga Bendahara Pahang dilantik menjadi raja Terengganu

3. Baginda bergelar Sultan Zainal Abidin I.

4. Baginda dilantik oleh Sultan Sulaiman (sultan Johor) kerana hubungan persaudaraan dengan sultan Johor.

5. Zaman kegemilangan Terengganu – semasa pemerintahan Sultan Mansor Shah I (sultan Terengganu ke-2).

6. Terengganu menjadi pelabuhan pedalaman terpenting di kepulauan Melayu.

7. Sultan Mansur Shah I melibatkan diri dalam perdagangan.

8. Baginda turut melantik wakil-wakilnya menjaga urusan perdagangan.

9. Barang dagangan ialah lada hitam, emas dan bijih timah.

10. Terengganu jalin hubungan dengan Siam

11. Hubungan berterusan apabila Siam meminta bantuan Terengganu menyerang Raja Ligor.

12. Ia dipersetujui oleh Sultan Mansor Shah I.

13. Sultan Mansor Shah I hantar bunga emas ke Siam sebagai tanda persahabatan.

14. Siam anggap Terengganu mengakui ketuanan Siam.

15. **Sultan Omar** – raja yang berpegang kuat pada ajaran agama Islam

16. **Terengganu** – negeri terawal yang menerima agama Islam.

17. Abad ke-13, tembaga purba bertulisan ayat al-Quran ditemui di Terengganu.
18. Prasasti Terengganu bertarikh 702 Hijrah atau 1303 masihi menyebut tentang sepuluh darma atau undang-undang khususnya hukum jenayah Islam ditemui.
19. Pengurusan cemerlang berkait rapat dengan ketegasan dalam menegakkan kedaulatan negara.

c) Selangor

1. Asal usul nama – sempena nama **Sungai Selangor**.
2. Pada awalnya, pemerintahan berasaskan kampung-kampung kecil yang berajakan kerajaan Melayu Melaka.
3. Ketika zaman Kesultanan Melayu Melaka, daerah wujud di Selangor seperti Jeram, Klang, Langat dan Selangor (Kuala Selangor).
4. Daerah daerah ini terletak di bawah jajahan kerajaan Melaka.
5. Ketika pemerintahan Sultan Muzaffar Shah Melaka, Tun Perak dilantik sebagai penghulu Klang.
6. Kurun ke-17, orang Bugis mendiami kawasan di Klang dan Kuala Selangor.
7. Klang pada masa itu di bawah kuasa Orang Besar Klang yang bergelar To' Engku Klang (berasal daripada keturunan sultan Johor yang berketurunan Bendahara.)
8. Orang Besar Klang hadiahkan cap mohor kepada Yamtuan Selangor untuk mentadbir kawasan Sungai Selangor.
9. Kurun ke-18, kedudukan Bugis kukuh apabila Raja Lumu ditabalkan oleh Sultan Mahmud (sultan Perak) menjadi sultan Selangor bergelar Sultan Salehuddin Shah.
10. Masa pemerintahan Sultan Ibrahim Shah (pengganti Sultan Salehuddin Shah), Selangor menjadi pengeluar bijih timah.
11. Belanda ingin menakluki Selangor

12. Belanda menyerang Sultan Ibrahim Shah di Kuala Selangor
13. Sultan Ibrahim Shah berundur ke Hulu Langat, Bernam dan Pahang.
14. Dengan bantuan Pahang, Sultan Ibrahim mendapatkan semula Kuala Selangor.
15. Belanda mengepung Kuala Selangor.
16. Sultan Ibrahim meminta bantuan Perak
17. Perak menandatangani perjanjian kerjasama antara Selangor dan Perak.
18. Selepas kemangkatan Sultan Ibrahim Shah, Sultan Muhammad Shah menjadi sultan.
19. Iktibar dari sejarah negeri Selangor – setiap usaha yang dilakukan secara gigih pasti mencapai kejayaan.
20. Permuafakatan dan perundingan perlu diamalkan bagi mencapai matlamat.

d) Negeri Sembilan

1. Asal-usul nama :

i. Negeri Sembilan **terdiri daripada 9 buah daerah** atau luak

2. Daerah tersebut ialah :

i. Sungai Ujong

ii. Rembau

iii. Jelevu

iv. Johol

v. Ulu Muar

vi. Inas

vii. Gunung Pasir

viii. Terachi

ix. Jempul.

3. Kemajuan Melaka menarik minat orang Minangkabau ke Tanah Melayu.
4. Mereka menetap di Naning, Sungai Ujong dan Rembau.
5. Mereka menunjukkan taat setia mereka kepada sultan Melaka kerana sultan Melaka berasal dari Melayu-Jambi.
6. Sebelum kedatangan orang Minangkabau, telah wujud empat daerah kepunyaan penduduk asli iaitu :

i. Sungai Ujong,

ii. Klang,

iii. Jelevu

iv. Johol.

7. Keempat-empat daerah adalah dibawah penguasaan kerajaan Melaka.
8. Selepas kejatuhan Melaka, Bugis mendirikan kesultanan Bugis di Selangor.
9. Peristiwa ini menyebabkan suasana tidak aman berlaku di Negeri Sembilan.
10. Keadaan mendorong penghulu-penghulu di Negeri Sembilan memohon kepada sultan Johor seorang putera raja untuk mentadbir negeri mereka.
11. Johor memberi kuasa kepada penghulu-penghulu tersebut mendapatkan anak raja dari Pagar Ruyong iaitu Raja Melewar.
12. Raja Melewar ke Siak dan Johor untuk meminta izin memerintah Negeri Sembilan.
13. Raja Melewar ditabalkan sebagai Yamtuan.
14. Amalan melantik pembesar dari Pagar Ruyong berakhir selepas Raja Lenggang menjadi Yamtuan Besar
15. Negeri Sembilan adalah pengeluar bijih timah, beras dan hasil hutan.

16. Keamanan sesebuah negeri dapat dicapai apabila keputusan dibuat secara muafakat.

(3) Rumusan

1. Pembentukan kerajaan Melayu memberi iktibar bahawa proses pembinaan sesebuah negara bukanlah proses yang mudah.
2. Pengorbanan, perjuangan, semangat jati diri dan kegigihan penting untuk negara.